

כ"ב כסלו ה'תש"פ 20.12.19

מגזין מס' 557

שבת פרשת וישב/מברכים חודש טבת

קשר-שבועי מאת הרב יאיר כלב

החיים כסגן א

הזדהותו של האדם – היא מקומו

תמליל בעיבוד קל מתוך שיעורי הרב כלב

כידוע, מצרים הוא מלשון מיצר וגבול, ויציאת מצרים בעבודת האדם הפנימית היא היציאה מן המיצר והגבול שבתוכי. יש בי צד טבעי בעל תוקף אדיר שכל כולו פניות ואינטרסים – ישות מתאוה וערמומית הנקראת בפנימיות התורה נפש בהמית. נפש זו מיצרה לי ומגבילה את יכולתי לראות ולשמוע אלוקות.

נפש, בכלל, ענינה רצון, ככתוב "היש את נפשך לדעת" – שמשמעותו היש את רצונך לדעת. ומבואר בחסידות ש'רצון', אותיות 'צנור', הוא מרוצת והטיית הנפש, ובכחו של רצון חזק גם להטות את הנפש לגלות גילויים העצמיים והתפתחות החושים. זאת אומרת, כשאני באמת מאד רוצה דבר כלשהו אזי כל בחינות וכוחות הנפש – העונג והרצון ובפרט השכל, הרגשות, יכולת המחשבה, הדיבור והמעשה שלי – מכוונים כולם לענין שאני רוצה בו.

אלא שאין הדבר תלוי אלא בהזדהותי: מאבק תמידי, רצוף עליות ומורדות, מתחולל בתוכי על הזכיה בהזדהותי, קרב איתנים הוא הניטש בין שתי נפשות (רצונות סותרים) המתרוצצות בקרבי. נפש אחת כאמור, כולה רציה אנוכית: אני המרכז, הכל סביבי, אני מאוד יקר וחשוב בעיני עצמי. מלבד יחידי סגולה, מלווה תחושה ראשונית זו, הממלאה את הוויתו הטבעית המותנית של כל אדם, מיום היוולדו ועד יום מותו. ככה נבראנו.

לעומתה, הנפש השנית, העצם שבי, היא הנפש האלוקית שאין בה שום נתינת מקום לשום ענין זולת חפצה ורצונה לעוררני, שאצא מגדרי להפנות פני לשליחותו כיהודי מלשון מודה. הנקודה העצמית הזו אינה מאפשרת לשבת במנוחה. ללא הרף שולחת היא איתותי הזהרה – 'זה לא זה' – המהדהדים בתודעת האדם האינטימית, להקיצו משנתו בהבלי הזמן. אך ללא הועיל... שהרי מי כמוני יודע, אשר כל עוד חסרה אצלי ההחלטת האמיצה להזדהות במסירות נפש עם נפשי האלוקית, הרי שאין מסוכן לי ממני... וככלב השב על קיאו מקשיח ה'פרעה' שבי את לבו ומסרב שוב ושוב לשלחני מארצו, ארץ הישות התובענית... היונקת...

וזהו שמדגישה תורת החסידות: אשר אי אפשר להגיע לאותנטיות, להיות מה שאני מצד נקודת האמת שבי אלא על ידי הכנעת ושבירת גאוותי האנוכית המכסה עליה. יציאת מצרים בעבודת האדם הפנימית מתחילה רק כאשר פועל הוא בקרבו 'הזזה עצמית'. שכן רק האדם עצמו יכול בבחירתו החופשית להשפיל עצמו להשתעבד למיצר והגבול שבתוכו, או לרומם עצמו לפרוק עולו מעליו. וכלשון הכתוב "מעט מעט אגרשנו!"

לוח שיסורים

"לא רק קביעות בזמן אלא גם קביעות בנפש..." (אדמו"ר הזקן) - היינו שיש לקבוע עתים ללימוד התורה, ליצור 'דופק לימודי' קבוע, ביום ובשעה, עד אשר יגלה האדם כי, לאמיתו של דבר, התורה היא לחם חוקו ומזון הנפש...

בימים האלה מקיים הרב כלב שיעור שבועי קבוע מידי יום חמישי בשעה 22:00 במושב חמד שבמרכז הארץ. השיעור משודר בזמן אמת בשידור חי באינטרנט, באתרנו: www.tanyaor.com.

הכניסה לישוב חמד בכביש (מס' 412) המוביל מבית דגן לאור יהודה, בכניסה למושב נוסעים ישר עד הכיכר, בכיכר שמאלה לרח' הזית – לקראת סוף הרחוב, לפני הכיכר הבאה - הזית 83 מצד שמאל. חניה בשפע מאחורי בית הכנסת שבהמשך שביל הכניסה לחצר. התכנסות כיבוד ושתייה קלה מ-20:45. לפרטים נוספים: שי גרציק 052-4-446-144.

לחיות עם הזמן... (אדמו"ר הזקן) - היינו שבכל זמן וזמן מתרחשת פתיחת שער רוחני, דרכו יורדים לעולם הזה אור ושפע מיוחדים, אשר יש להכין כלים כדי לקלוט 'גשמי ברכה' אלה ולתרגמם למעשים עד אשר תואר, באופן ממש, סביבתנו המיידית בגוון המסוים של נתינת הכח הטמונה באותו זמן.

י"ט כסלו סיפור המאסר והגאולה

כמדי שנה בשנה יתכנסו בכל רחבי הארץ ובכל קצווי תבל רבבות אלפי ישראל לחוג בצוותא את חג הגאולה בי"ט-כ' בכסלו. בימים אלה שוחרר רבי שניאור זלמן מלאדי, מייסד חסידות חב"ד, ממאסרו ברוסיה הצארית. בהתוועדויות ייסבו יחדיו חסידים ואנשי מעשה לצד מבקשי ה' מחוגים ועדות שונות בישראל, יעלו את לקחי פרשת המאסר והגאולה ויעוררו את הלבבות להתחזק בלימוד תורת החסידות והליכה בדרכיה.

מחלוקות ועלילות

בתורה, הן בנגלה והן בנסתר, את הערצתם של בני תורה (אף בערים כליטא, ממעוזי ההתנגדות החריפים ביותר לחסידות), ורבים נמשכו ונתקרו לתורת ודרכי החסידות.

לאחר שנאלצו להודות כי אין בכחם לבלום בדרכי הסברה ושכנוע את התפשטותה של התנועה ההולכת ומתרחבת, החליטו קיצונים במחנה ה'מתנגדים' לנקוט בצעד נפשע ולהלשין הלשנה שקרית לשלטונות. הם העלילו כי הכספים שהרבי מקבץ ושולח להחזקת היישוב היהודי הנאנק תחת השלטון הטורקי בארץ ישראל, אינם אלא כספי סיוע מלחמתי הנשלחים על ידו לאמפריה הטורקית במלחמתה בצאר הרוסי. לזה נוספו עוד הלשנות, שעסקו גם בצד האידיאולוגי של השיטה החסידית. כוונתם של המלשינים היתה להביא לחיסולו של הרבי, חס ושלום, ובכך 'להניף את הכורת' על תנועת החסידות כולה.

מאסר הרבי

מרכבה שחורה המיועדת להובלת מורדים במלכות, עשתה את דרכה בחשכת הליל ברחובותיה של העיירה ליאזנה (שברוסיה הלבנה). במקביל נעה פלוגת שוטרים מזוינים, בראשות קצין בכיר, אל אחד מבתי העיירה.

בימי אדמו"ר הזקן, הדור השלישי של החסידות, כבר היתה התנועה החסידית מבוססת למדי. מרכזי חסידות פרחו ופעלו כמעט בכל עיר ועיירה. ערים ואף מחוזות שלמים נסחפו לגמרי אל תוך ההוויה החסידית. רוח חדשה של שמחה וחיות בעבודת ה' החלה מפעמת בשכבות רחבות של העם היהודי במזרח אירופה. התפשטותה של החסידות

באותם ימים הביאה להתלהטות מחודשת של המחלוקת שפרצה בשחר ימיה של התנועה החסידית. הולכי רכיל ומחרחרי ריב הוציאו את דיבת החסידים רעה, והעלילו עליהם עלילות שקר כאילו סטו מדרכי התורה.

החיצים העיקריים כווננו לעברו של אדמו"ר הזקן, רבי שניאור זלמן מהעיר לאדי, מייסד חסידות חב"ד ומנהיגה הכללי של החסידות ברוסיה ובליטא.

למגינת לבם של ה'מתנגדים' עוררה גדולתו המופלאה

ומת. העגלון ההמום רץ לקנות סוס חדש ורתמו למרכבה. ושוב הצליף העגלון בסוסים... אך ללא הועיל... הסוסים אינם מצליחים להזיזה ממקומה. עתה, לנוכח ריבוי המניעות והעיכובים, נכנע השר לרצון הרבי ופקד להתארגן לחניה. המרכבה הועמדה בצד הדרך ואדמו"ר הזקן שבת במקום. רק לאחר צאת השבת המשיכה המרכבה השחורה בדרכה לבית הסוהר. בהגיעם לעיר הבירה פטרבורג, נכלא הרבי ב"מבצר פטרופבלובסק" האימתני, שם נחקר ארוכות אודות הטענות וההלשנות שטפלו עליו.

לתרגם חסידות למוחות מגושמים

עד מהירה החלו חוקרי הרבי לעמוד על גודל חכמתו וטוהר לבבו. בחוגי השלטון נפוצה השמועה כי הנחקר הינו איש קדוש וחכם נפלא ועצום שיד לו בכל החכמות. בזה אחר זה החלו מגיעים לכלאו אישי ממשל בכירים לתהות על קנקנו. כל השוהים במחיצתו התפעלו עמוקות מאישיותו הגדולה.

לאחר שבועות ארוכים של חקירות מרובות, זוכה הרבי מכל אשמה ושוחרר לביתו. לימים, סיפר הרבי, כי הכביד עליו מאד הצורך לענות לשאלות החוקרים בנוגע למהותה של החסידות. היה עליו להסביר ולתרגם מושגים דקים ומופשטים, להורידם ולהלבישם בביטויים והסברים גשמיים, עד אשר יתקבלו במוחם המגושם של החוקרים.

איש אלוקים

גם ביושבו בכלא לבדו, לא חש הרבי כל פחד והיה שרוי כתמיד בביטחונו הגמור בה'. בתאו הקטן, שאור יום לא חדר לתוכו, היה הנר מקור האור היחידי ביום ובלילה. לאחר מספר שבועות של שהות במקום, ניסה אחד החוקרים לבלבלו ושאלו באמצע היום: הרי עתה לילה, מדוע אינך ישן עכשיו? – השיבו הרבי בשלווה ובפכחון גמור: הרי עכשיו אמצע היום!

חיש מהר הקיפו השוטרים את ביתו של הרבי. הקצין הבכיר הודיע לאדמו"ר הזקן כי הוא עצור בפקודת הצאר הרוסי. הרבי נצטווה להיכנס אל המרכבה, ותחת משמר כבד יצאה המרכבה את רחובות העיירה בדרכה לעיר הבירה, פטרבורג. האופן שבו התבצע המאסר, וביחוד הובלת הרבי במרכבה השחורה הידועה לשימצה, לא הותירו ספיקות בלב החסידים בדבר חומרת הסכנה בה הרבי שרוי.

לא יאונה לצדיק כל אוון

בחול המועד סוכות בשנת תקנ"ט, כאשר באו החיילים לאסור את אדמו"ר הזקן, הבין מפקדם כי היהודים שרויים בעצמו של חג וכי המצב רגיש. על כן החליט הוא להמתין בענין מאסר הרבי עד לאחר החג. באסרו חג, למחרת שמחת תורה, שבו החיילים לבית הרבי לקחתו עמם. ביקש מהם הרבי שהות להרהר בדבר ויצא מן הבית מבעד הדלת האחורית, כשהוא שוקל בדעתו מה לעשות.

בעוד החיילים ממתנים, התייעץ רבנו עם אחד מגדולי חסידיו, ר' שמואל מונק'ס (שהיה ידוע בחכמתו ובשנינותו), אם להסכים להיאסר. השיבו ר' שמואל (בלשון רבים מפאת כבוד רבו) – "אם 'רבי' אתם, לא יקרה לכם מאומה; ואם אינכם 'רבי' – באיזו רשות נטלתם מיהודים כה רבים את תענוגות העולם הזה!..."

מופתים בדרך למאסר

בדרכם למאסר, בצהרי יום שישי, ביקש הרבי לעצור את המרכבה לכבוד שבת. אולם השר האחראי סירב לבקשתו וציוה להמשיך בנסיעה.

לא עבר זמן רב, והנה לפתע נשבר אחד מגלגלי המרכבה והיא עצרה מלכת. מיד הוזעקו פועלים מהכפר הסמוך לתקן את התקלה והמרכבה המשיכה בדרכה. נסעה היא כברת דרך קצרה, והנה נפל אחד הסוסים

צדיקים גדולים מעולם האמת לבקר את הרבי במאסרו. היו אלה הבעל שם טוב הקדוש והרב המגיד ממזריטש. לשאלת הרבי: מה חטאי שאני אסור בבית האסורים מדוע זה מגיע לי? השיבוהו: כיון שפירסמת סודות פנימיות התורה ברבים נתחזק עליך קטרוג בעולמות העליונים. אם כן, שאל הרבי, האם עלי לחדול מלהפיץ את תורת החסידות? אדרבה, ענו לו הצדיקים, כיון שהתחלת, יהיה עליך להמשיך בהפצה ביתר שאת וביתר עוז.

ואכן, מאסר הרבי בפטרבורג היוה נקודת תפנית בחייו. בצאתו לחופשי נתעלתה עבודתו בהפצת מעיינות החסידות, בכמות ובאיכות, שלא בערך לגבי עבודתו קודם המאסר.

גאולת י"ט-כ' בכסלו

הרבי ישב תפוס במאסר חמישים ושלושה ימים כמניין נ"ג פרקי ספרו ספר ה'תניא'. וכששחרר בי"ט בכסלו בשעת המנחה מבית הכלא, הכניסוהו משחרריו בטעות לביתו של יהודי שנמנה על מתנגדי החסידות. במשך שלוש שעות עינהו 'המתנגד' בנאצות וגידופים, עד אשר בליל כ' כסלו מצאוהו לבסוף החסידים וגאלוהו גם משם.

בצאתו לחירות כתב רבנו הזקן את האגרת הפותחת במילים "קטונתי מכל החסידים". באגרתו מזהיר הרבי את חסידיו אשר אין להפוך את שמחת שחרורו לשיכרות ניצחון של שמחה לאיד כנגד ה'מתנגדים'. ואדרבה, להיפך, כתב הרבי, מחובתם "להשפיל רוחם ולבם", ואזי "אולי ייתן ה' בלב אחיהם כמים הפנים לפנים".

יתרון האור הבא מן החושך

כאשר באו חיילי הצאר לאסרו, הורה מיד בעל ה'תניא' לשגר שליח אל רבי לוי יצחק מברדיצ'ב (סניגורם של ישראל) כדי שימסור לו בעבורו 'פדיון נפש'. יצא

כששמע הצאר בכבודו ובעצמו אודות העציר המופלא, חפץ גם הוא להכירו. פשט המלך את בגדי מלכותו ונכנס לתאו של העציר מחופש לאיש פשוט. מיד בהכנסו קם לקראתו הרבי וחלק לו כבוד מלכות. השתומם הצאר וחש כי עומד הוא במחיצת איש אלוקים.

זיכוך התחתון מצד גדרו הוא

בכל פעם שהוצא הרבי לחקירה, היו מעבירים אותו בסירה מבנין בית הסוהר ששכן בלב הנהר אל בנין החקירות. לילה אחד, ביושבו בסירה בדרכו לחקירה, ביקש הרבי לקדש את הלבנה והפציר בפקיד שיאות לעצור את הסירה. הלה סירב והמשיך בהפלגה. והנה, לפתע, כמו מאליה עמדה הסירה מלכת. ולהפתעת הפקיד, לא ניצל הרבי את שעת הכושר שנזדמנה לו, ולא קידש את הלבנה. נרעש מן המופת הגלוי שהתחולל לנגד עיניו המשיך הפקיד להשיט את הסירה. כעבור זמן, שוב ביקשו הרבי לעצור, והפעם הסכים הפקיד מיד ובלבד שהרבי יברכו. כתב לו הרבי על פתק ברכה לעשירות ולאריכות ימים בכתב ידו הקדושה ונתנה ביד האיש. הלה עצר את הסירה והרבי קידש את הלבנה. לימים נודע כי נתקיימו בפקיד ברכותיו של הרבי והוא אכן נתעשר והאריך ימים.

באחת משיחותיו, בספרו סיפור זה, הוסיף הרבי מליובאוויטש נשיא דורנו וביאר: בסיפור זה משתקף ענין יסודי בשיטתו של אדמו"ר הזקן בעבודת ה' – הגם שהראה כי ביכולתו לחולל מופת שלמעלה מדרך הטבע, מכל מקום, כיון שתכלית העבודה אינה שבירת הטבע כי אם זיכוכו מצד גדרו הוא, על כן לא קידש את הלבנה עד אשר פעל על הפקיד לעצור את הסירה מרצונו הוא.

ביתר שאת וביתר עוז

באחת משיחותיו מספר הרבי הקודם, אדמו"ר הרי"ץ (רבי יוסף יצחק שניאורסון), אודות בואם של שני

(הקב"ה) יפה בעתו" – כשם שהמשנה, הגמרא, מדרשי חז"ל, ספרי הראשונים והאחרונים, הזוהר, קבלת האר"י ז"ל וכו' נתגלו בדיוק בשעה שהועידה להם ההשגחה העליונה, כך, משהגיעה שעת המשכת האור החדש של החסידות הכללית בעולם על ידי הבעל שם טוב הקדוש והרב המגיד וכו', החל להתנוצץ בעולם אורו של משיח. ואחר כך, כאשר הגיעה שעת התגלותה של תורת חב"ד בעולם ע"י הנשמה חדשה, כבוד קדושת אדמו"ר הזקן, ובפרט לאחר גאולתו ממאסרו, החל השלב העיקרי בענין הפצת מעיינות החסידות חוצה. על ידי לימוד סודי סודות התורה, המבוארים בתורת חב"ד במשלים ודוגמאות מכוחות ותכונות הנפש – מבשרי אחזה אלוקה – יכול גם השכל האנושי להשיג אלוקות, ועד לשלימות הגילוי בתורתו של משיח.

תורת חסידות חב"ד היא בחינת השמן, רזין דרזין שבתורת ישראל. ומכיון שכדוגמת השמן, מפעפעת היא בכל דבר ודבר, הרי שבמילא שייכת היא לכל איש ואשה מישראל באשר הם, למן תלמידי החכמים שתורתם אומנותם ועד לאלה הטרודים בעמל יומם. והרי מחוייבים אנו ללא יוצא מן הכלל לקבוע עתים לידע, להכיר ולהרגיש את מי שאמר והיה עולם. תורת החסידות מעמידה את לומדיה נוכח האינסופיות האלוקית, מפיתה שמחה והתלהבות בעבודת ה' ומחדירה חיות פנימית בחיי היומיום היהודיים.

זהו שאמר אדמו"ר הזקן אודות שמחת גאולתו, היא שמחת גאולת תורת החסידות: "מי שישמח בשמחת (שמחת גאולת י"ט כסלו) – אוציאנו מן המיצר אל המרחב".

אשר על כן ביום זה נוהגים החסידים לברך איש את רעהו: "חג שמח! לשנה טובה בלימוד החסידות ובדרכי החסידות תכתבו ותחתמו!"

השליח בבהילות ושכח לשאול לשם אימו של הרבי (פרט חיוני בבקשת ברכה ותפילה).

כשהגיע השליח אל רבי לוי יצחק וסיפר אודות המאסר, נפל הצדיק על הארץ וזעק זעקה גדולה ומרה. וכששאל לשם אימו של הרבי, ולא ידע השליח מה להשיבו, נטל רבי לוי יצחק חומש בראשית ופתחו בפסוק: "וירא יעקב כי יש שבר במצרים". אמר הצדיק: "שבר" – ראשי תיבות: שניאור בן רבקה, ואכן מן השמיים סייעוהו לכוון אל האמת.

באחת משיחותיו אמר על כך הרבי נשיא דורנו: כדוגמת יעקב שראה ברוח קודשו כי דוקא במצרים יש 'שבר' (מזון לשבור את הרעב), כך, מן השמים, גילו לרבי לוי יצחק כי דוקא ייסורי המאסר הם שעתידים לעורר אצל אדמו"ר הזקן את כוחותיו הכמוסים, מה שיביא להתגלות עצומה של רזין דרזין דאורייתא (סודי הסודות של פנימיות התורה).

ראש השנה לחסידות

באחת מאגרותיו מכנה כ"ק אדמו"ר הרש"ב (רבי שלום דובער) את י"ט בכסלו 'ראש השנה לחסידות'. כשם שבראש השנה יורדת לעולם החיות הכללית על כל ימות השנה, כך בי"ט בכסלו נפתחים במרום אוצרות השפע והברכה של פנימיות התורה ומתחדשת נתינת כח כללית לכל השנה החדשה, ממנה יכול כל אחד ואחד לשאוב כוחות מחודשים ללימוד החסידות ולהליכה בדרכיה.

חג גאולת אדמו"ר הזקן ממאסרו הוא חג גאולת תורתו, תורת חסידות חב"ד, שהפצת מעיינותיה (מעיינות החיות האלוקית שבתורה) חוצה – היא שתביא לביאת משיח צדקנו. אמרו חז"ל "את הכל עשה

הסיפור השבועי

נרות יש מאין

והוא בוודאי יעשה לנו נס חנוכה ועוד נדליק נרות חנוכה בשמחה". הדברים נאמרו בלי שתיראה בשטח שום היתכנות מעשית, אולם החבר נדבק בהלך הרוח האופטימי של חברו, והשניים עמדו להתפלל ערבית בשמחה.

אך סיימו את תפילתם ובדלת החדר נשמעו דפיקות. בפתח עמדה בעלת הבית. "אנא עזרו לי", פנתה האשה אל אורחיה. "בשכנותי מתגוררת גיסתי, שעינה צרה בי, והיא מתנכלת לי בלי הרף. שמעתי שאתם, היהודים, מומחים בסגולות ובלחשים. אנא הטילו עליה קללה, וכך אנצל מפגיעתה הרעה".

השניים עמדו נבוכים לנוכח הבקשה המוזרה. מה להם ולהטלת קללות ולחשים מיסטיים?! אך מייד הבינו שהזדמנות פז נקרתה לפתחם. הם סרו לפינת החדר, וניהלו התלחשות ביניהם. אחר כך שבו אל האשה, שהמתינה בצפייה דרוכה למוצא פיהם, ואמרו לה בהבעה חמורת סבר: "שמעי נא, בקשתך איננה פשוטה כלל".

על פניה של האשה הופיעה הבעת אכזבה גדולה. "ואולם", הוסיפו ואמרו, "ביכולתנו לנסות לפתור את הבעיה, ולשם כך אנו זקוקים לכמה פריטים".

עיניה של האשה אורו. "אביא לכם כל מה שתבקשו", אמרה בהתלהבות.

"ובכן", נענה אחד מהם בטון החלטי, "אנחנו צריכים נרות, ביצים, וכלי ובו גחלים לוחשות".

האשה אצה להביא להם את מבוקשם. שמחתם לא ידעה גבול. הנה, הנס הגדול מתרחש. תחילה הדליקו נרות חנוכה, והודו לה' על שזיכה אותם בקיום מצוה גדולה זו. אחר כך בישלו את הביצים על הגחלים ואכלו אותן עם לחם שהיה באמתחתם. הם בירכו ברכת המזון

הם שירכו את דרכם באיטיות, מבוססים במגפיהם בבוץ הטובעני שכיסה את דרכי העפר. הרוח צלפה באכזריות על פניהם. ואולם לשני הולכי הרגל היהודים לא הייתה ברירה אלא להדק את מעיליהם לגופם, ולהוסיף לבוסס בשוליות. דרך ארוכה לפנייהם, ואין באופק שום יישוב למצוא בו מחסה.

זה היה בערב חנוכה, באיראן. שני הולכי הרגל קיוו להגיע לביתם לקראת החג, אך הסופה שפרצה שיבשה את תכניותיהם לחלוטין.

פתאום הבחינו השניים באורות רחוקים. תקווה נייעורה בלבם. לפי חישוביהם באותה נקודה אמור לשכון כפר קטן. הם האיצו את הליכתם, וסוף סוף נקשו על דלת אחד הבתים, רועדים מקור. בעל הבית המוסלמי בחן אותם בחשדנות מבעד לסדק צר. "אנא", פנו אליו בתחנונים, "אפשר לנו להתארח בביתך עד שהסערה תחלוף, ונשלם לך במיטב כספנו".

למרבה שמחתם האיש נענה בחיוב. הוא הקצה להם חדר קטן, שהיה חשוך וקר, אולם דיי היה בקורת גג מעל ראשיהם כדי שיחושו רווחה גדולה. עתה יכלו להפנות את תשומת לבם לבעיה מטרידה אחרת: נר ראשון של חנוכה היום. איך יקיימו את מצות הדלקת הנרות?

השניים חשבו לפנות אל בעל הבית ולבקש ממנו נרות לקיום המצוה, אך חשש גדול הרתיע אותם. באותה עת רווחה אמונה טפלה בקרב הגויים שלפיה היהודים עוסקים בכשפים. בעל הבית כבר הדליק בחדרם עששית נפט, ואם יבקשו עכשיו נרות, יתעורר חשדו והוא עלול לסלקם מביתו.

"מדוע מצב רוחנו עגום?", פנה האחד אל חברו בדברי עידוד. "הבה נתפלל לה' שיזכה אותנו בקיום המצוה,

והדגישו כל מילה בתפילת 'ועל הניסים'. אכן, נס של ממש קרה להם. בעוד השלהבות מרקדות ומטילות צלליות מסתוריות על קיר החדר, נשמעו שוב דפיקות בדלת. שוב היתה זו האשה, אולם עתה היתה נסערת ומבוהלת. "אנא, עצרו!", הזדעקה. "כבו את הנרות! גיסתי מתפתלת בכאבי בטן נוראים ונראה שהיא עומדת למות. אני חוששת שהדבר יתגלה, ובני משפחתה ינקמו בי".

שני היהודים הביטו בה בפנים חתומות, והניעו את ראשיהם לשלילה. "מצטערים, גברת", פרשו את ידיהם בחוסר אונים. "כבר מאוחר מדי. התהליך אינו ניתן לעצירה. אסור לנו לכבות את הנרות".

האשה פרצה בבכי, והחלה לרקוע ברגליה על הארץ, אחוזת בעתה. "אני מתחננת לפניכם! אתן לכם כל שתרצו ובלבד שתעצרו את הקללה שהבאתם על גיסתי!". השניים פנו לירכתי החדר כדי לשוב ולהתייעץ. כעבור

כמה רגעים מתוחים שבו אל האשה ובפיהם מענה: "אף על פי שהדבר קשה מאוד, נעשה מאמץ גדול כדי להקל את סבלה של גיסתך ולגרום לה להחלים. אך הביאי לנו עוד חבילת נרות, ועוד ביצים ותפוחי אדמה, ונקווה שהדבר יעלה בידנו".

מייד סיפקה להם האשה את כל המצרכים הנדרשים. בידי השניים היו עתה נרות בעבור כל שמונת ימי החנוכה, ופיהם נתמלא שבח והודיה לקב"ה על שחולל להם 'נס פך שמן' אישי - יש מאין ממש.

ואכן, כעבור זמן קצר שבה האשה והודתה להם על שהסירו את ה'קללה' מעל גיסתה. כאבי הבטן שלה חלפו והיא נרגעה. עתה היתה משוכנעת כי מחוללי ניסים השתכנו בביתה, ונהגה בהם כבוד עד שהסערה שככה, והשניים המשיכו בדרכם.

(על פי 'אמרי שפר', סיפורו של הרב שמואל פנחסי, על אביו הרב משה, שהיה אחד משני הולכי הרגל) (מתוך העלון השבועי שיחת השבוע)

הם 'נס פך שמן' אישי - יש מאין ממש.

(על פי 'אמרי שפר', סיפורו של הרב שמואל פנחסי, על אביו הרב משה, שהיה אחד משני הולכי הרגל)

(מתוך העלון השבועי שיחת השבוע)

התחדשנו!

בוטאו לבקר
באתר המשודרג

www.tanyaor.com

”זאת התורה אדם” (במדבר יט', ד)

כשם שבאדם ישנם גוף ונשמה, כך גם בתורת ישראל ישנם גוף התורה (פשט הכתוב-’נגלה’) ונשמת התורה (פנימיותה, סודותיה ורזיה-’נסתר’). במדור זה מובא פרוט נושאי הפרשה על פי ’נגלה’, ובמדור שלאחריו יובא ביאורה של נקודה או של מספר נקודות מן הפרשה על פי פנימיות התורה.

נקודות עיקריות בפרשת וישב

יוסף בעל החלומות

יעקב ובניו משתקעים בארץ כנען. בני יעקב ממשיכים במסורת אביהם ועוסקים ברעיית צאן. יוסף בן הזקונים אהוב על יעקב וזוכה ליחס מיוחד (כדוגמה לדבר מציינת התורה את כתונת הפסים המיוחדת שתפר יעקב ליוסף) והדבר מעורר את קנאת האחים ושנאתם. יוסף מצדו גם ’מספק’ לאחיו עילות המלבבות קנאתם ושנאתם כלפיו. בשל הקפדתו היתירה על קיום המצוות כהלכתן, נוהג הוא לדווח לאביו אודות מעשי האחים כל אימת שאינם נראים כשרים בעיניו.

המתח בבית גובר כאשר מספר יוסף למשפחתו אודות שני חלומות שחלם. בחלומו הראשון מאלמים האחים אלומות שיבולים בשדה, והנה מזדקפת אלומתו של יוסף ואלומות אחיו משתחוות לה.

שנאת האחים כלפי יוסף גוברת, והם פונים אליו בזעם: ”המלוך תמלוך עלינו, אם משול תמשול בנו”!?

חלומו השני של יוסף מעורר גם את רוגזו של אביו. בחלומו משתחוים אליו השמש והירח ואחד עשר כוכבים. כלומר יוסף רואה בחלומו כי מלבד אחיו, משתחוים לו גם הוריו, יעקב ורחל, ’השמש והירח’.

אלא שלמרות רוגזו, מבין יעקב כי חלומות יוסף הינם ביטוי לענין אמיתי. הוא נוצר בלבו את סיפורי חלומות בנו וממתין לבאות.

מכירת יוסף

האחים רועים בשכם את צאן אביהם, ויוסף הקטן שהושאר בבית, נשלח במצות אביו לשאול בשלומם.

בראות האחים את יוסף בעל החלומות מתקרב לקראתם, זוממים הם להורגו. אלא שמתוך תחושת אחריות כלפי אביו, מסכל ראובן הבכור את כוונתם להורגו ומשכנעם להשליכו לבור. בלבו פנימה מתכוון ראובן כי מאוחר יותר יחלץ את אחיו מן הבור וישיבו הביתה. האחים מפשיטים מעל יוסף את כתונת הפסים ומורידים אותו אל הבור. בעוד הם יושבים לאכול, עוברת במקום שיירת סוחרים (באותה שעה נעדר ראובן מן המקום). יהודה שאינו מודע לכוונת ראובן לחלץ את יוסף, מבין כי המתת אחיהם בבור היא צעד קיצוני מדי. הוא מציע לאחיו כי מוטב שימכרוהו לסוחרים הישמעאלים. וכך נמכר יוסף ועובר מיד ליד בין סוחרים עבדים עד אשר נלקח הוא למצרים.

ראובן חוזר אל אחיו ומגלה לתדהמתו כי יוסף איננו בבור. הוא מזדעזע וקורע את בגדיו מצער. סופו של דבר, חוזרים האחים הביתה אל אביהם ובידיהם כתונת הפסים של יוסף טבולה בדם עיזים. לבו של יעקב נשבר. הוא קורע את בגדיו וזועק ”כתונת בני... חיה רעה אכלתהו... טרוף טורף יוסף!!!” בצערו הגדול ממאן הוא להתנחם על בנו האהוב.

בעקבות מכירת יוסף ושיברון לבו של אביהם, מאבד יהודה את מעמדו וחשיבותו במשפחה. אחיו מאשימים אותו ברפיסה והעדר מנהיגות על שלא מנעם מלמכור את אחיהם.

יהודה ותמר

עתה מספרת התורה אודות נישואי יהודה ולידת בניו.

צדקתה של תמר יוצאת אל האור והיא זוכה ללדת ליהודה את שני הצדיקים, פרץ וזרח התאומים.

יוסף ואשת פוטיפר

יוסף נמכר לשמש כעבד בבית פוטיפר שר בית המטבחים של פרעה מלך מצרים. עד מהירה מגלה פוטיפר כי עבדו הצעיר הינו בעל כישורים נדירים, וכי הסגולה הרוחנית המופלאה שמלווה אותו בכל אשר יפנה מביאה ברכה גם על ביתו. יוסף נושא חן בעיני אדונו אשר נותן בו אמון מוחלט ומפקיד בידיו את ניהול כל עניני הבית.

אשת פוטיפר נותנת עיניה בעלם העברי יפה התואר ומנסה לפתותו. היא ממתינה לשעה בה אין איש בבית וניגשת אל יוסף לאחוז בו. יוסף הנרעש מיד מתחמק מאחיזתה ובורח מן הבית, בהשאירו אחריו בידיה את בגדו העליון.

מאוכזבת וכעוסה מעלילה אשת פוטיפר על יוסף כי הוא זה שהתקיפה. כהוכחה לדבריה מראה היא לבעלה את בגדו שנשאר בידה. פוטיפר הזועם משליך את יוסף לבית הסוהר, מקום בו אסורים שרי המלך שסרחו. גם בשבתו בבית הסוהר מצליח ה' את דרכו. יוסף נושא חן בעיני שר בית הסוהר והלה מפקיד בידיו את הניהול השוטף של בית האסורים.

יוסף פותר החלומות

באחד הימים מושלכים אל בית הסוהר שני אסירים חדשים: שר המשקים ושר האופים של המלך פרעה. חטאם של שני מסכנים אלה: הראשון מזג למלך כוס יין שנמצא בה זבוב, והשני הגיש לו מאפה ובו גרגרי אבן. חלפה כשנה מאז הגיעו השניים אל בית הסוהר, והנה בוקר אחד מבחין יוסף כי פניהם נפולות. לשאלתו, מתברר שכל אחד מהם חלם באותו לילה חלום מוזר שטורד את מנוחתו. יוסף החכם והכשרוני מציע את

ער בנו בכורו נפטר בחטאו ותמר אלמנתו נישאת לאונן אחיו, אלא שעד מהירה נפטר גם אונן בחטאיו. לאחר שנתאלמנה בפעם השניה מקווה תמר כי תוכל להינשא לשלה, צעיר הבנים. אולם יהודה, שחושש פן גורל בנו הקטן יהיה כשל שני אחיו הגדולים, דוחה אותה בתירוץ כי שלה צעיר מלהינשא.

תמר הצדקת יודעת בנפשה כי כלל אינה אשמה במות שני בעליה. היא חשה עצמה פגועה וממתינה לשעת הכושר... לאחר מות אשת יהודה, מציבה היא לו מארב – פיתיון. בהכירה את הדרך בה הולך הוא אל גוזזי צאנו, מתיישבת תמר על אם הדרך וממתינה לו מכוסה בצעיף כפרוצה. יהודה עובר במקום ונופל במלכודת. הוא בא אליה ומבטיחה כי בשכר זאת ישלח לה גדי מן הצאן. תמר דורשת כי ישאיר בידיה עירבון עד אשר ישלם לה את שכרה. יהודה נענה לדרישתה ומשאיר לה את טבעת חותמתו, אדרתו ומטהו.

יהודה אכן מקיים את הבטחתו. הוא שולח בעבורה את הגדי בידי ידידו ומצווהו ליטול ממנה את חפציו. הלה יוצא לשליחותו אך אינו מצליח למוצאה. לשאלותיו, אומרים אנשי המקום כי אינם מכירים במקומם אשה שכזו. עתה חש יהודה שהסתבך, כי חפציו האישיים נותרו בידי אשה לא נודעת. אלא שעדיין אין הוא יודע עד היכן מגיעים הדברים...

לאחר כשלושה חודשים נודע ליהודה כי כלתו תמר הרתה לזנונים. בזעמו, על שלא המתינה עד אשר תתייבם על ידי שלה בנו הצעיר, פוסק הוא כי תוצא להישרף. תמר החסודה, שאינה חפצה להלבין את פני יהודה ברבים, שולחת לו בסתר, קודם שתוצא לשריפה, את חפציו האישיים. למראה טבעת חותמתו, אדרתו ומטהו, מבין יהודה כי ממנו הרתה תמר, וכי צדקה היא ממנו כיון שמנע ממנה את בנו הצעיר שלה.

המלך ועוף השמים אוכל מתוך הסל.

יוסף פותר גם את חלומו, באומרו כי שלושת הסלים רומזים לשלושה ימים, והעוף האוכל מן הסל שעל ראשו מלמד אשר בעוד שלושה ימים ידון המלך בענינו, דינו ייגזר לתלייה ועוף השמים ינקר את ראשו.

בחלוף שלושה ימים, והנה חג גדול למצרים – יום הולדתו של פרעה. במצות המלך מובאים לפניו השרים החוטאים לדון בענינם. בענינו של שר המשקים גוזר הוא כי ישוב לתפקידו כבראשונה, ואילו בענינו של שר האופים פוסק המלך כי ייתלה על עץ.

שר המשקים חוזר בשמחה ובטוב לבב לשמש בתפקידו, אך שוכח על הבטחתו להזכיר את יוסף לטובה לפני המלך!

עזרתו בפתרון חלומותיהם.

שר המשקים פותח ומספר: בחלומו רואה הוא גפן בעלת שלוש זמורות (=ענפים) ועליהן ענבים בשלות, והוא, שר המשקים, מחזיק את כוס המלך בידו, סוחט לתוכה את הענבים ומגיש את המשקה למלך.

יוסף פותר את חלומו: שלושת ענפי הגפן רומזים לשלושה ימים, והגשת הכוס בידו למלך מלמדת כי בעוד שלושה ימים יחון אותו המלך ויחזירו לתפקידו. יוסף מחליט לנצל את ההזדמנות ומבקש מהאיש כי יזכירהו לטובה לפני המלך.

אחריו פותח שר האופים ומספר: בחלומי, והנה על ראשי שלושה סלי נצרים. בסל העליון מיני מאפה של בית

חסידות על הפרשה וישב

לאחר מתן תורה, שניתנה התורה לכולם בשווה – נאסרו נישואים אלו על כולם.

(לקוטי שיחות' כרך ה, עמ 273 274)

תיקון הקנאה – צער ומסירות נפש ועשה לו כתונת פסים (לז,ג)

המשמעות הפנימית של כתונת הפסים, שנתן יעקב ליוסף, היא המשכת גילוי אור נעלה, בחינת 'מקיפים העליונים' של עולם האצילות (בגד הוא בחינת 'מקיף'). המשכה זו וגילוי זה המשיך יעקב רק ליוסף (ולא לשאר אחיו), כי רק הוא היה מסוגל להכיל אור נעלה זה ולקבלו. קנאת האחים היתה, מדוע רק יוסף זוכה לגילוי כה נעלה ולא הם.

אולם אף על פי שקנאה זו היתה לשם שמים, מזה השתלשלה אחר כך שמץ של קנאה כפשוטה, קנאה בלתי רצויה.

כדי לתקן שמץ זה, ציער יוסף את אחיו כשבאו למצרים, והביאם למסירות נפש על בנימין אחיו, ובזה תיקן את קנאתם הבלתי רצויה.

(תורת חיים' בראשית חלק ב, דף צד ע"ב)

ניתנה התורה לכולם בשווה

וכל בנותיו (לז,לה)

...אחיות תאומות נולדו עם כל שבט ושבט,

ונשאום (רש"י)

כיצד ייתכן שרוב השבטים (מלבד יהודה, אפרים ומנשה) נשאו אחיות, דבר שהוא איסור חמור לאחר מתן תורה? (זאת ועוד: רובו של עם ישראל בא לעולם מנישואין אלו!).

אלא בזהר הקדוש ובספרי הקבלה (והדברים מוסברים בתורת החסידות) מובא הטעם על איסורי עריות: ענינים אלו מורים על ייחודים רוחניים נעלים ביותר, שמצד מעלתם אין אנו מסוגלים להכילם. יתירה מזו, גילויי אורות אלו למטה עלולים להזיק, ובדוגמת המסופר בגמרא (חגיגה יד) על בן זומא ש'הציץ ונפגע', מכיון שלא היה בכחו להכיל ריבוי אור כזה (הדבר דומה לאדם המביט בשמש ללא זכוכית כהה, אשר לא רק שאינו מסוגל לראות, אלא עוד גורם הדבר נזק בעיניו).

לפני מתן תורה, כשהיה בכח האבות והשבטים להכיל אורות נעלים אלו – היו הייחודים מנישואים כאלה מותרים, ויתירה מזו, אף הביאו לתכלית העילוי; אך

באתר ביו-טיוב ובפייסבוק:
מגזין, שיעורים נגונים ובלוגים מצולמים,
שידורים חיים בימי חמישי.
WWW.TANYAOR.COM

עזרה ראשונה לנפשו

סדר התנאי

שבת שלום!!!

כתיבה, עריכה, והגהה: הרב יאיר כלב
ליקוט, רעיונות ועימוד: חי דמארי
להערות, הארות, הצעות או תיקונים, אנא כתבו לנו
tanyaor4u@gmail.com

הרבי מליובאוויטש הנהיג ועודד שכל אשה ובת (מגיל רך ביותר ולפחות מגיל 3) תדלקנה נרות שבת וחג.

צאת השבת

הדלקת נרות

עיר (שעון חורף)

17:19

16:03

י-ם

17:20

16:17

ת"א

17:18

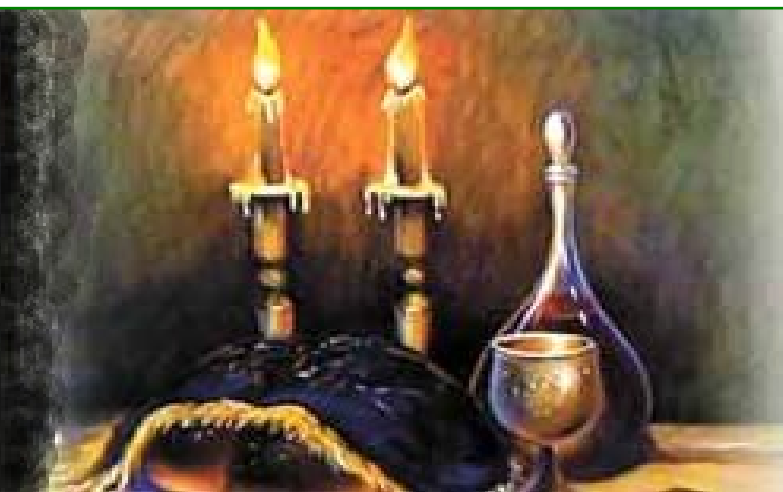
16:06

חיפה

17:22

16:11

ב"ש

נהנתם? העבירו הלאה, לזכות עוד ועוד יהודים בהרחבת המודעות למקורותינו.

נא לשמור על קדושת הגיליון